

selvfølgelig maatte gøre hende ondt, at disse Børn skulde tages fra hende, fra Hjemmet, saa hun dog saaledes paa det, at det var heldigst, om de i Tide kunde komme under gode og ordnede Forhold, saa at hun forhaabentlig, naar de bleve voksne, kunde faa Glæde af dem. Men saa uheldigt som Forholdet har været i det Tilfælde, jeg her har nævnt, er det i mange Tilfælde.

Forholdet er i de fattige Klasser det, at naar en Mand gaar bort, ere hans Enke og Børn i de fleste Tilfælde henviste til Fattigvæsenet. Godgørenheden møder maaske i Øjeblikket; straks naar Manden er død, er Villien til at gøre godt som oftest til Stede, i alt Fald ude paa Landet, hvor man kender hinanden bedre end i Byen, saa træder Godgørenheden til. Men selv om den er nok saa udstrakt, er den ikke i Stand til at sørge for en Enke og for en Flok Børn saaledes, at de kunne imødesee Fremtiden nogenlunde betrygget. Hvordan vil det f. Eks. gaa i et Tilfælde, hvor en Mand efterlader sig Hustru og en stor Flok Børn? Vi kunne sige os selv, hvordan det gaar; i de allerfleste Tilfælde ere de udsatte for Nød og Elendighed. Jeg kom til at tænke paa det forleden, da jeg erfarede, at der ude paa Amtssygehuset i den By, jeg bor i, døde en ung Statshusmand, som for faa Aar siden med stort Besvær var kommen i Besiddelse af et Statshusmandsbrug. Han efterlader sig 7 Børn i en ganske ung Alder, under 10 Aar, og jeg erfarede, at denne Mand ikke efterlader sig noget som helst. Han er, som jeg har nævnt, ved Slid kommen i Besiddelse af et saadant Statshusmandsbrug, men i det Øjeblik, han gaar væk, kunne vi sige os selv, at Enken og Børnene ikke kunne blive siddende med Ejendommen, de ere ikke i Stand til at passe den, og de havne antagelig under Fattigvæsenet.

Jeg synes ikke, vi kunne være bekendte af opretholde et saadant Forhold. Vi maa sørge for, at disse Mennesker, som i Virkeligheden ere ganske uskyldige, ikke komme til at lide derunder. Forholdet er jo det, at der for Øjeblikket er den Ulighed, at vi sørge for de udenfor Ægteskab fødte Børn, men lade det gaa, som det bedst kan, med de Børn, der ere fødte indenfor Ægteskab, men have mistet deres Forsørger. Jeg er klar over, at en saadan Reform, som vi her foreslaa, ikke kan gennemføres for Smaapenge, men jeg tror paa den anden Side ikke, vi have Raad til at lade være dermed. Skal man

se paa, hvad der økonomisk betaler sig bedst for Samfundet, at sørge for disse Børn, medens de ere smaa, skaffe saadanne Forhold til Veje, at de kunne blive opdragne og underholdte paa forsvarlig Maade, indtil de blive saa store, saa de kunne sørge for sig selv, eller lade dem vokse op under Forhold, hvor man kan sige sig selv, at der er al Udsigt til, at en stor Del af dem gaar til Grunde og bliver daarlige Mennesker, er sikkert det første alligevel det billigste. Da den store Alberti-Katastrofe indtraf, sagde man her paa Rigsdagen, at naar et saadant Krak indtraf, var det Samfundets Pligt at træde hjælpende til. Vi gik ind paa den Betragtning og vedtog Love, der skulde mildne Følgerne af dette Krak, denne store Ulykke. Men jeg spørger da mine Kolleger i dette Ting: naar en fattig Mand, en Arbejder, en Indsidder, en Husmand, en Haandværkssvend i Byerne dør og efterlader sig Enke og en Flok Børn, er det da ikke et Krak? Det er et Krak, der sker i dette lille Samfund, som han har staaet som Forsørger af. Det er et Krak af den alleruhyggeeligste Art, og jeg synes, vi have en Pligt til at tilvejebringe saadanne Forhold, at Enken ikke, naar hun gaar bort fra Kirkegaarden, foruden den Sorg, at hun og hendes Børn have mistet deres Forsørger, tillige skal staa overfor en Fremtid, fuld af økonomiske Bekymringer. Jeg synes, det er saa lige til, at det er noget, som vi ikke skulle behøve at tænke ret længe paa.

Spørgsmaalet er, som sagt, ikke nyt, det er fremme ikke blot her, men ogsaa i andre Lande. I Tyskland har man, saa vidt jeg har erfaret, faaet Løfte om, at der inden Paaske vil blive forelagt fra Regeringens Side et Forslag om at hjælpe Enker og faderløse Børn. Jeg vil haabe, at vi her i Landet inden ret længe faa vedtaget en Lov herom. Det bør ikke længere være saaledes, at de Børn, der ere fødte udenfor Ægteskabet, ere heldigere stillede end de Børn, der ere fødte i Ægteskabet. Jeg synes, det er ganske urimeligt, at et Samfund som vort, der vil kalde sig kristent, og hvor 11—1200 Præster Søndag efter Søndag fortælle om vor Pligt til at sørge for Næsten og hjælpe vor Næste, opretholder saa uheldige Forhold. Jeg synes, det maa mane alle kristne Folk, alle de Mænd og Kvinder, der ville være med til at handle ud fra kristelige Grundsatninger, til snarest muligt at gøre noget for at bøde paa dette uheldige Forhold. Jeg synes, det maa skurre i Ørene paa mange af vore kristne Medborgere, naar de høre, at